

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6CdoPr/10/2025
Identifikačné číslo spisu: 5122207072
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:5122207072.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. Ľ. D., narodenej XX. K. XXXX, Ž.X., S. I. XXXX/XX, zastúpenej advokátom Mgr. Tomášom Michnicom, Žilina, Na Priekope č. 174/13, proti žalovanej DAPEMI s.r.o., Žilina, Oravská cesta 11, IČO: 47 992 441, zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Gálošovou Bušovou, MBA, LL.M., Žilina, Vojtecha Tvrdého 793/21, o uloženie primeraného zadost'učinenia a o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 49C/24/2023, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. decembra 2024 sp. zn. 9Co/88/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 17. decembra 2024 sp. zn. 9Co/88/2024 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 13. februára 2024 č. k. 49C/24/2023-396 zamietol návrh na prerušenie konania do právoplatného rozhodnutia vo veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 42Cpr/4/2023 (výrokom I.) aj žalobu v celom rozsahu (výrokom II.) a žalovanej voči žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrokom III.).

2. Toto svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami §§ 11 a 13 a § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OZ“) a § 3 ods. 8 písm. a) a § 24 ods. 1 a 5 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej tiež len „zákon č. 596/2003 Z. z.“). V odôvodnení rozsudku uviedol (vecne), že žalobkyňa bola na základe menovacieho dekrétu z 8. júla 2020 vtedajším zriaďovateľom Súkromnej základnej školy v Ž. (ďalej len „SZŠ“), t. j. U. V. menovaná do funkcie riaditeľky tejto SZŠ, s ktorou uzatvorila pracovnú zmluvu z 8. júla 2020, a to na dobu určitú do 31. júla 2025. Rozhodnutím zriaďovateľa SZŠ zo 14. júla 2022 (v tom čase už spoločnosti DAPEMI s.r.o., teda žalovanej), bola žalobkyňa odvolaná z funkcie riaditeľky SZŠ, a to na základe návrhu Rady školy z 27. júna 2022 z dôvodov viacerých závažných porušení pri plnení funkcie riaditeľky. Keďže o zasadnutí rady školy nemala vedomosť, nemala ani možnosť sa vyjadriť k otázke svojho odvolania. Následne jej

bola predložená dohoda o rozviazaní pracovného pomeru, keďže si ale nebola vedomá žiadnych pochybení, túto odmietla podpísať. Žalobkyňa celú situáciu zle psychicky aj zdravotne znášala, jej žiadosti o prijatie do zamestnania mali byť zamietnuté. Súd prvej inštancie v konaní ďalej zistil, že s účinnosťou od 1. septembra 2022 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (aktuálne Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, ďalej len „MŠVVV SR“) rozhodlo o zmene zriaďovateľa SZŠ zo žalovanej na obchodnú spoločnosť Tridon s.r.o. Žalobkyňa sa v konaní domáhala voči žalovanej nároku z dôvodu zásahu do jej osobnostných práv, argumentujúc, že bola poškodená v jej profesionálnom a osobnom živote v dôsledku hodnotiaceho úsudku žalovanej, ktorý bol obsahom jej odvolania z funkcie.

3. Podľa súdu prvej inštancie výsledok konania v pracovnoprávnom spore taktiež iniciovanom žalobkyňou (vedenom na prvoinštančnom súde pod sp. zn. 42Cpr/4/2023), ktorého predmet tvoria nároky z titulu skončenia pracovného pomeru a jej odvolania z funkcie riaditeľky SZŠ, nemal dopad na rozhodnutie súdu v tejto veci. V konaní tiež nebol naplnený základný predpoklad pre vznik zodpovednostného nároku, a to existencia neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne zo strany žalovanej. Súd prvej inštancie mal za to, že pokiaľ nebolo neoprávneného zásahu, nebolo možné konštatovať ani vznik ujmy v dôsledku takého neexistujúceho neoprávneného zásahu, ako ani príčinnú súvislosť medzi nimi. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaná pri odvolaní žalobkyne z funkcie riaditeľky SZŠ [podľa § 3 ods. 8 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z.] na základe predloženého návrhu Rady školy postupovala zákonom dovoleným a predpokladaným spôsobom, keď takéto konanie žalovanej zákon predpokladá, jej konanie nevybočilo z medzí uvedených právnych noriem a žalovaná postupovala v rámci zákonných ustanovení. Konštatoval, že medzi stranami bolo v konaní sporné, či počas výkonu funkcie riaditeľky v SZŠ zo strany žalobkyne došlo z jej strany k viacerým závažným porušeniam pri plnení funkcie riaditeľky. Vzhľadom na skutočnosť, že tvrdenia o porušení povinností pri výkone funkcie riaditeľky SZŠ neboli tvrdeniami žalovanej (ktorá v písomnom odvolaní žalobkyne z funkcie len oznamovala obsah návrhu na odvolanie, ktorý jej predložila Rada školy) a nebolo tiež preukázané, že by žalovaná obsah písomného odvolania z funkcie akýmkoľvek spôsobom zverejnila, verejne oznámila, resp. rozširovala do dispozície tretích osôb, otázka pravdivosti tvrdení o závažných porušeniach žalobkyne v pozícii riaditeľky SZŠ nemala význam pre rozhodnutie v tejto veci. Súd prvej inštancie zamietol návrh žalobkyne vyžiadať od SZŠ dokumentáciu týkajúcu sa aktuálnej voľby členov Rady školy, keďže to, že rada školy mala byť kreovaná nezákonným spôsobom, zostalo len v rovine tvrdení žalobkyne. Ďalej konštatoval, že bolo bez právneho významu pre rozhodnutie v predmetnej veci posudzovanie platnosti úkonu odvolania žalobkyne žalovanou z jej funkcie, ako aj to, či o uvedenom malo rozhodovať valné zhromaždenie zriaďovateľa, resp. či o odvolaní riaditeľky školy na návrh rady školy mohol rozhodnúť štatutárny orgán zriaďovateľa, keďže tieto otázky boli relevantné v konaní o určenie neplatnosti odvolania žalobkyne z funkcie. Prípadná neplatnosť odvolania žalobkyne z funkcie riaditeľky školy totiž automaticky neznamenala, že by došlo (aj) k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne. Súd prvej inštancie zamietol tiež návrh žalobkyne na vypočutie K. U. Ž., K. U. V., K. J. H., S. X. Z. D., K. X. F. a K. U. Z., keďže vykonanie takých výsluchov nemalo žiaden dopad na rozhodnutie súdu a bolo bez relevantnej súvislosti s predmetom konania, nakoľko v spore nebolo rozhodujúce vyriešenie otázky, či došlo k porušeniu povinností riaditeľky počas výkonu jej funkcie (k preukazovaniu ktorej skutočnosti mali tieto výsluchy smerovať). Vo vzťahu k návrhom na vypočutie svedkov K. J. H., S. X. Z. D.Š. a K. U. Z. súd uplatnil sudcovskú koncentráciu konania podľa ustanovenia § 153 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“), nakoľko tieto návrhy neboli produkované včas. Pre nepreukázanie existencie neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne zo strany žalovanej ako základného predpokladu pre konštatovanie porušenia práva na ochranu osobnosti tak bola nedôvodnou i žaloba, ktorou sa žalobkyňa domáhala priznania primeraného zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia, ako aj peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy.

4. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne (podané voči rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu) vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Po preskúmaní napadnutého rozsudku konštatoval, že súd

prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre právne posúdenie veci a po vykonaní dokazovania v potrebnom rozsahu dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Za dostatočné považoval aj odôvodnenie napadnutého rozsudku (§ 220 ods. 2 CSP). Stotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie, že v konaní nebol naplnený základný predpoklad vzniku zodpovednostného nároku, a to existencia neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne zo strany žalovanej; ako aj so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaná nebola v danom súdnom konaní pasívne vecne legitimovaný subjekt (bod 8.). Potvrdil správnosť postupu súdu prvej inštancie, keď ten vecne správne vyhodnotil, že hodnotiaci výrok (ktorý žalobkyňa napádala) nebol výrokom žalovanej, ale bol výrokom príslušnej Rady školy a žalovaná iba prevzala dôvody z jej návrhu (odvolania žalobkyne) do svojho rozhodnutia v rámci zákonom upraveného postupu. Súčasne tento nebol zo strany žalovanej zverejnený a preto z jej strany nemohlo dôjsť k zásahu do osobnostných práv žalobkyne. Odvolací súd tiež konštatoval, že podľa § 24 zákona č. 596/2003 Z. z. je Rada školy iniciatívny a poradný samosprávny orgán, a teda má v rozsahu vymedzenom zákonom právnu subjektivitu, ktorá sa vzťahuje aj na prípadné difamujúce výroky. Ďalej konštatoval, že aj keby Rada školy právnu subjektivitu nemala, pasívne vecne legitimovaným subjektom by bola SZŠ (ktorej samosprávnym orgánom rada školy je) a ani v tomto prípade teda nebola pasívne vecne legitimovaná žalovaná. Žalovaná by mohla byť pasívne vecne legitimovaná v prípade excesu pri vydávaní rozhodnutia, kedy by sama pozmenila či doplnila návrh (na odvolanie žalobkyne z funkcie) o nepravdivé (difamujúce) dôvody a takýto dokument by zverejnila, čím by mohla zasiahnuť do práv žalobkyne, takýto exces v konaní ale preukázaný nebol. Preto aj keby žalovaná mala byť pasívne vecne legitimovaná, nebolo preukázané také konanie, ktoré by preukazovalo zásah do osobnostných práv žalobkyne (§ 11 OZ). Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie správne skúmal pasívnu vecnú legitimáciu tak vo vzťahu k samotnému namietanému výroku z pohľadu zákonného zmocnenia na jeho prevzatie (podľa zákona č. 596/2003 Z. z.), čo bolo naplnené, ale s ohľadom na skutkové tvrdenia žalobkyne aj na prípadný vlastný exces žalovanej, ktorý však v konaní preukázaný nebol, a preto žalobu zamietol a svoj postup riadne odôvodnil. Za správny považoval tiež záver súdu prvej inštancie, ktorý vyhodnotil, že nesprávny postup pri voľbe Rady školy nebolo možné pripisovať na vrub žalovanej a ani v prípade preukázania takejto skutočnosti by takýto postup nepreukazoval nezákonný postup žalovanej v rozsahu posudzovaného nároku v tomto konaní. Za nedôvodné potom považoval odvolacie námietky vo vzťahu k preskúmaniu dôvodnosti odvolania žalobkyne z funkcie riaditeľky SZŠ, keďže podstatou konania o ochranu osobnosti nebolo posúdenie zákonnosti odvolania z funkcie, ale či konkrétny právny úkon (prejav žalovanej) mohol zasiahnuť do práv žalobkyne. Konštatoval preto i správnosť postupu súdu prvej inštancie, ktorý neskúmal platnosť odvolania z funkcie z dôvodu nadbytočnosti a bez vplyvu na výsledok konania a súhlasil tiež s tým záverom, že výsledok konania v pracovnoprávnom spore iniciovanom žalobkyňou nemá dopad na posúdenie otázky, či v dôsledku obsahu rozhodnutia o odvolaní z funkcie žalobkyne došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv. Podstatným pre odvolací súd v danej veci bolo posúdenie prejavu vôle žalovanej, ktorým mohol byť zasiahnuté do práv žalobkyne, čo ale v konaní preukázané nebolo. Za správne a hospodárne považoval aj použitie koncentrácie konania súdom prvej inštancie, keď nevykonal nadbytočné dokazovanie, čo v rozsudku aj riadne odôvodnil. K otázke dôkazného bremena vyslovil nesúhlas s tvrdením žalobkyne, že v tomto konaní išlo o obrátené dôkazné bremeno a poukázal na právny názor vyjadrený v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ÚS SR“) z 27. marca 2018 sp. zn. III. ÚS 131/2018, podľa ktorého v konaní o ochranu osobnosti znáša dôkazné bremeno predovšetkým žalobca.

5. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej tiež len „dovolateľka“) dovolanie. V podaní, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, vo vzťahu k tzv. vade zmätočnosti konania namietala, že odvolací súd sa síce v konaní zaoberal pasívnou legitimáciou relevantných subjektov (Rada školy, SZŠ, zriaďovateľ školy), ponechal ale nezodpovedanú otázku, ktorý z vymenovaných subjektov bol pasívne legitimovaný v súdnom spore. Za nesprávny považovala záver odvolacieho súdu o právnej subjektivite Rady školy, ktorá by ju oprávňovala byť účastníkom civilného konania. Rovnako podľa nej neprichádzala do úvahy ani právna subjektivita z hľadiska pasívnej legitimácie strany v konaní (?), keď personálne otázky súvisiace so vznikom pracovného pomeru menovaním do funkcie, ako aj s odvolaním sú výlučne v kompetencii zriaďovateľa školy. Za podstatnú vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) ako aj jeho dôvodnosti (§

431 CSP) považovala však dovolateľka skutočnosť, že skúmaním pasívnej legitímácie žalovanej sa zaoberal iba odvolací súd, keďže táto nebola zo strany súdu prvej inštancie počas konania pred ním spochybňovaná. Takýmto postupom odvolací súd podľa dovolateľky porušil svoju poučovaciu povinnosť, keď dovolateľku vopred nepoučil, že v rámci odvolacieho konania bude skúmať pasívnu legitímáciu žalovanej, čím jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka zároveň nemohla namietať nesprávnosť právneho názoru odvolacieho súdu spočívajúceho v tvrdení o právnej subjektivite Rady školy, resp. pasívnej vecnej legitímácie SZŠ a tieto považovala za arbitrárne, pretože Rada školy ani škola samotná nemajú subjektivitu oprávňujúcu ich založiť vznik pracovnoprávneho vzťahu menovaním fyzickej osoby do funkcie riaditeľa školy alebo zánik funkcie odvolaním z funkcie. Tieto zmätočné úvahy odvolacieho súdu o vecnej pasívnej legitímácii strany konania mali podľa dovolateľky priamu súvislosť so závermi odvolacieho súdu o tom, že žalovaná nezodpovedá za tvrdenia uvedené v odvolacom dekrete, ktorým bola dovolateľka odvolaná z funkcie riaditeľky SZŠ. V odvolacom dekrete absentovalo skutkové vymedzenie pre dôvod odvolania dovolateľky z funkcie riaditeľky SZŠ a zriaďovateľ tak prejavil svoju vôľu nezrozumiteľným spôsobom, čo (poukaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“, „dovolací súd“ alebo „NS SR“ - sp. zn. 4Sžo/27/2016) spôsobilo neplatnosť tohto právneho úkonu. Doplnila, že ak zriaďovateľ akceptoval návrh Rady školy (vrátane nezrozumiteľných dôvodov), musel ako subjekt, ktorý jediný mohol odvolať riaditeľa školy, za takýto právny úkon zodpovedať.

6. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP podľa dovolateľky vyplynula zo záveru odvolacieho súdu o neunesení ňou (v súvislosti s tvrdením o nezákonnom kreovaní Rady školy ako aj v súvislosti s konaním podľa § 11 a nasl. OZ.) dôkazného bremena. Odvolací súd v tomto poukázal na nález ÚS SR z 23. marca 2018 sp. zn. III. ÚS 131/2018, ktorý ale dovolateľka považovala vo vzťahu k posudzovanej veci za nenáležitý z dôvodu zásadného skutkového rozdielu medzi jej vecou dovolateľky a vecou, o ktorej konal ÚS SR. V súvislosti s problematikou dôkazného bremena dovolateľka argumentovala všeobecnými východiskami obsiahnutými v inom náleze ÚS SR z 9. júna 2020 sp. zn. I. ÚS 24/2019, podľa ktorých v konaní o ochranu osobnosti a spornosti skutkových okolností, ktorými sa zasiahlo do osobnostných práv poškodeného, dôkazné bremeno je na strane subjektu, ktorý tieto sporné skutkové okolnosti tvrdí. Z uvedeného pre dovolateľku vyplynulo, že v prípade, ak sa do osobnostných práv zasiahlo hodnotiacim úsudkom, bolo na autorovi hodnotiaceho úsudku, aby preukázal dostatočný a reálny základ, na ktorom bol hodnotiaci úsudok založený. Odvolací súd tak podľa dovolateľky tvrdením o neunesení ňou dôkazného bremena zaťažil dovolateľku excesívnym dôkazným bremenom, keďže tá nedisponovala žiadnymi materiálmi súvisiacimi s kreovaním Rady školy a až do zistenia pochybností vychádzala z prezumpcie jej zákonného kreovania. Uvedeným postupom odvolacieho súdu bez odkazu na stabilizovanú judikatúru NS SR, tak podľa dovolateľky došlo k naplneniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

7. Žalovaná v dovolacom návrhu vyjadrila nesúhlas s námietkou dovolateľky, že odvolací súd porušil jej právo na spravodlivý proces tým, že jej neoznámil svoj zámer skúmať pasívnu legitímáciu žalovanej, keďže týmto postupom odvolací súd reagoval práve na námietku dovolateľky v podanom odvolaní. Poukázal v tomto na závery súdu prvej inštancie, podľa ktorých žalovaná nenesie zodpovednosť za konštatovanie, že dôvodom odvolania dovolateľky z funkcie boli viaceré závažné porušenia povinností pri plnení funkcie riaditeľky SZŠ, teda aj on posudzoval (a uzavrel) neexistenciu pasívnej legitímácie žalovanej vo vzťahu k tejto zodpovednosti. Ona otázku, kto bol v danej veci pasívne legitímovaný, nepovažovala za nezodpovedanú, keď z rozhodnutia odvolacieho súdu je možné jednoznačne identifikovať subjekt, ktorý by mal niesť zodpovednosť v prípade neoprávneného zásahu do práv žalobkyne za predpokladu, ak by k takémuto zásahu skutočne došlo. Podľa žalovanej ale ani nebolo povinnosťou odvolacieho súdu označiť konkrétny subjekt, ktorý mal vystupovať ako pasívne legitímovaný, keďže jeho úlohou nebolo určiť žalovanú stranu (?). K námietke týkajúcej sa subjektivity Rady školy a SZŠ vo vzťahu k nároku, ktorého sa žalobkyňa v konaní domáha, žalovaná uviedla, že žalobkyňa podľa nej nesprávne tento nárok identifikovala, keď bolo zrejmé, že v konaní sa domáhala ochrany osobnosti tvrdením, že žalovaná do jej práv zasiahla rozhodnutím o jej odvolaní z funkcie riaditeľky SZŠ na základe dôvodov obsiahnutých v návrhu Rady školy a nie neplatnosťou ukončenia jej

pracovného pomeru, čo sú odlišné veci. Žalovaná tiež namietala prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď podľa jej názoru v dovolaní nie sú žiadne rozhodné skutočnosti odôvodňujúce prípustnosť dovolania a preukazujúce odklon odvolacieho súdu pri posudzovaní veci od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa žalovanej nedošlo k neprimeranému zaťaženiu dovolateľky dôkazným bremenom a tvrdenia dovolateľky o neunesení jej dôkazného bremena zo strany odvolacieho súdu k preukázaniu nezákonného kreovania Rady škola považovala za nepravdivé a zavádzajúce. Ak dovolateľka v konaní tvrdila neplatnosť kreovania Rady školy a neoprávnenosť zásahu zo strany žalovanej, bolo jej povinnosťou uvedené aj preukázať.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech (z procesného hľadiska) bol vydaný napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a inak aj jemu predchádzajúci a týmto potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie (§ 424 CSP), za splnenia podmienok podania aj spísania dovolania na to oprávnenou osobou (§ 429 ods. 1 CSP a zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších zmien a doplnení), skúmal predovšetkým bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), či sú splnené procesné predpoklady uskutočnenia meritórneho dovolacieho prieskumu. Dospel pritom k záveru, že dovolanie je prípustné aj dôvodné. Na odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 449 ods. 1 CSP), uvádza nasledovné.

9. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť (úspešne) dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

11. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

13. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že tieto majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z práve uvedeného tak vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou rozhodnutia (tu porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018 a 9Cdo/344/2021).

14. Pokiaľ ide o arbitrárnosť, táto môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ÚS SR o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v

mediach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich prijaté skutkové závery nevyplývajú pri žiadnej možnej interpretácii. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

15. Podľa § 3 ods. 8 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z. zriaďovateľ môže odvolať riaditeľa aj na návrh Rady školy [§ 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z.].

16. Podľa § 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z. Rada školy predkladá návrh na odvolanie riaditeľa alebo sa vyjadruje k návrhu na odvolanie riaditeľa; návrh na odvolanie riaditeľa predkladá vždy s odôvodnením.

17. Žalobkyňa v rámci opretia dovolania o dôvod podľa § 420 písm. f) CSP namietala najmä zmätočnosť rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k posúdeniu pasívnej legitímácie žalovanej a túto jej námietku vyhodnotil dovolací súd ako dôvodnú. Hoci dovolací súd nemal dôvod nestotožniť sa s konštatovaním odvolacieho súdu, že na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť naplnené zákonné predpoklady, a to existencia neoprávneného zásahu, ktorý vyvolal alebo bol objektívne spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv (§ 11 OZ), ako aj existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmou a práve posúdenie existencie neoprávneného zásahu bolo v konaní (z pohľadu existencie nároku dovolateľky uplatneného žalobou v tejto veci) zásadným; podmienkou riadneho (náležitého) vysporiadania sa s nastoleným problémom bolo vyhodnotenie, 1. či zásah do osobnostných práv môže spôsobiť aj návrh Rady školy prevzatý (osvojený si) jej zriaďovateľom bez zmeny a 2. koho v takomto prípade považovať za pôvodcu zásahu do osobnostných práv a či tento je tiež nositeľom právnej (aj procesnej) subjektivity umožňujúcej jeho zapojenie do súdneho sporu. Pri akceptovateľnej miere zjednodušenia tu ide o to, z čoho konkrétne možno vyvodit' vlastnú právnu (aj procesnú) subjektivitu Rady školy (ako toho, komu žalobkyňa nepochybne oprávnené vytykala prílišnú všeobecnosť dôvodov vedúcich neskôr k jej odvolaniu z funkcie a tiež k následnému pokusu skončiť s ňou pracovný pomer, čo je predmetom iného paralelne vedeného sporu) a za predpokladu, že tejto niet, či možno pripustiť výklad, pri ktorom by za počínanie s potenciálom nepravdivosti a teda i spôsobilosti zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti nemal niest' zodpovednosť buď nikto, alebo by takúto zodpovednosť mal niest' ten, kto do procesu ustanovovania (resp. aj odvolávania) niekoho do (z) funkcie riaditeľa školy nie je zapájaný vôbec (tu rozumej škola, v rámci ktorej orgán s kompetenciou navrhnúť odvolanie z funkcie riaditeľa pôsobí). Už pri hľadaní riešenia za pomoci tejto úvahy musí byť zrejmé, že k žiadnej z práve ponúknutých možností nepôjde priradiť adjektíva „spravodlivá“, „rozumná“ a „dobrá“, ale skôr je namieste (u jednej i druhej) uvažovanie v kategórii ich významových protikladov („nespravodlivá“, „nerozumná“ a „zlá“ alebo prinajmenšom „nie dobrá“).

18. Odvolací súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záverom, že žalovaná nebola pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom súdnom konaní, keďže pri odvolávaní dovolateľky z funkcie riaditeľky postupovala v zákonných medziach a dôvody na odvolanie dovolateľky z funkcie riaditeľky iba prevzala (nešlo tu o jej vlastné výroky, resp. hodnotiace úsudky). Bolo tiež konštatované, že žalovaná by mohla byť vecne pasívne legitimovaná len v prípade excesu pri vydávaní rozhodnutia, keby sama pozmenila či doplnila (jej predložený) návrh o nepravdivé (difamujúce) dôvody a takýto (rozumej ňou čo do obsahu korigovaný) dokument zverejnila, čím by mohla zasiahnuť do práv žalobkyne, čo ale v konaní preukázané nebolo. Ako aj nižšie súdy v konaní konštatovali, ak v súlade so zákonnými podmienkami bolo pred príslušným orgánom začaté konanie a v ňom vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nebolo vydanie takého rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv (§ 11 OZ), a to ani v prípade, že po vydaní by sa preukázalo, že nebolo vydané dôvodne. Nezákonnosť rozhodnutia súd nemôže posudzovať ako predbežnú otázku (5Cdo/274/2007). Žalovanej (v pozícii zriaďovateľa) teda svedčilo zákonné zmocnenie rozhodnúť o odvolaní dovolateľky z funkcie a tento postup nebolo možné vyhodnotiť ako neoprávnený zásah do jej osobnostných práv, aj keby sa neskôr preukázalo, že takéto

rozhodnutie nebolo dôvodné. Neoprávneným zásahom by ale v posudzovanej veci mohlo byť vydanie rozhodnutia na základe návrhu s nepravdivými (difamujúcimi) dôvodmi, čo napokon pripustil aj odvolací súd (v odôvodnení svojho dovolaní napadnutého rozsudku).

19. S prihliadnutím k už uvedenému tak za nezodpovedanú (či presnejšie za zodpovedanú len nedostatočne uspokojivo) bolo treba považovať ako otázku zodpovednosti žalovanej za obsah ňou si osvojeného návrhu Rady školy, do ktorého síce sama nezasiahla, ktorý ale žalobkyňu označil za opakovaného a dokonca závažného porušovateľa povinností plynúcich z funkcie riaditeľa školy; tak aj súvisiacu otázku, z čoho konkrétne by mala na jednej strane vyplývať vlastná právna subjektivita Rady školy a v prípade jej neexistencie zodpovednosť školy vôbec do procesu ustanovovania ani odvolávania jej riaditeľa nevstupujúcej (a nie jej zriaďovateľa), oboje za stavu trvania žalobkyňou na tvrdení o rozhodnutí takto na základe nepravdivých (difamujúcich) dôvodov a to bez konštatovania potreby doplnenia ich riadneho odôvodnenia, resp. ich preverenia (6CdoPr/13/2023). K práve uvedenému evidentne žiaduce je poukázať i na judikát, podľa ktorého je nevyhnutné rozlišovať medzi kritikou a neoprávneným zásahom, pričom rozdiel medzi nimi treba vidieť v rozhodujúcom hľadisku pravdivosti, hodnovernosti, objektívnosti a cieľa, ktorý sa konkrétnym prejavom sleduje; zákonná ochrana je daná len vtedy, ak vytykané prejavy sú zásadne nepravdivé alebo pravdu skresľujúce a kritika nie je neoprávnená, ak nie sú prekročené medze vecnej kritiky (opierajúce sa o pravdivé skutočnosti a z nich vyplývajúce závery, ktoré tieto skutočnosti odôvodňujú) a ak je primeraná obsahom aj formou (R 103/1967).

20. Aj keď odvolací súd sám pripustil dôležitosť pravdivých dôvodov návrhu na odvolanie dovolateľky, otázkou pravdivosti tvrdení o závažných porušeníach dovolateľky v pozícii riaditeľky SZŠ sa on ani súd prvej inštancie nezaoberali a pre rozhodnutie v tejto veci podľa ich záverov táto otázka nemala význam (keďže išlo o návrh a teda aj dôvody Rady školy a nie žalovanej). Na dokazovanie schopné urobiť v tomto jasno samozrejme bol dôvod (a priestor) len pri nasmerovaní požiadaviek zo žaloby proti tomu, komu šlo priznať postavenie pôvodcu zásahu (čo je otázkou tzv. pasívnej vecnej legitímácie), ani tu však odvolací súd neodôvodnil riadne svoj záver o možnej pasívnej legitímácii (zvlášť ak kompetencia rozhodnúť o odvolaní z funkcie riaditeľa školy v zmysle § 3 zákona č. 596/2003 Z. z. prináleží výlučne žalovanej ako zriaďovateľovi). Ak teda nižšie súdy vyvodili, že žalovaná nemá niest zodpovednosť za (prípadne nepravdivé) tvrdenia o závažných porušeníach dovolateľky v pozícii riaditeľky SZŠ (pretože to neboli jej vlastné tvrdenia), nezodpovedaná zostala otázka, či si dovolateľka mohla zodpovednosť uplatňovať voči Rade školy, prípadne voči samotnej škole (a prečo). Toto bolo pritom povinnosťou argumentácie prinajmenšom na odvolacom súde, keďže ten už neznášal (vzhľadom k procesnej úprave) riziká spojené s prípadnou snahou žalobkyne robiť zmeny v okruhu sporových strán a správnosť rozhodnutia pre nasmerovanie žaloby proti niekomu, kto podľa neho nebol účastníkom právneho vzťahu (nositeľom povinností a zodpovednosti za zásah podľa žaloby) mal podporiť tiež poskytnutím vysvetlenia, ako by mohla žalobkyňa v spore uspieť (či prinajmenšom vyhnúť sa riziku vytknutia jej, že zažalovala niekoho, koho nemala). V odôvodnení napadnutého rozsudku okrem toho absentovalo i posúdenie pasívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k zmene zriaďovateľa, ku ktorej malo dôjsť s účinnosťou od 1. septembra 2022 (relatívne krátko po začatí sporu), čo zjavne rovnako nebolo bez významu. Aj keď odvolací súd pri posudzovaní pasívnej vecnej legitímácie žalovanej len doplňal vyslovený právny názor prvoinštančného súdu (s ktorým sa stotožnil), vo vzťahu k posúdeniu otázky existencie neoprávneného zásahu do osobnostných práv dovolateľky aj s poukazom na pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej neposkytol odôvodnenie poskytujúce odpovede na všetky nastolené otázky. Odvolaciemu súdu preto neostávalo iné ako vyvodiť, že dovolateľka namietala vadu zmätočnosti dôvodne.

21. Dovolanie za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné [§ 420 písm. f) CSP], ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom bolo opodstatnene namietnuté, že súd (odvolací) nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (nakoľko to bol práve odvolací súd, ktorý sa mal pokúsiť o zacelenie vyššie opísanej medzery v argumentácii súdu prvej inštancie, ale tak neurobil).

22. Vzhľadom na konštatovanie existencie prvého dovolacieho dôvodu (podľa § 420 CSP) aj dôvodu

prípustnosti dovolania [podľa písmena f) rovnakého ustanovenia] dovolací súd už nepristupoval k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, týkajúcej sa tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom [podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP]. Postupoval pritom v súlade so svojou prevažujúcou rozhodovacou praxou, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti (pri ktorej existencii musí vždy dôjsť k zrušeniu dovolaním napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci jeho pôvodcovi na ďalšie konanie) ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je posudzovanie otázok súvisiacich so správnosťou právneho posúdenia veci predčasné (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd preto v súlade s týmito ustanoveniami zrušil iba rozsudok odvolacieho súdu (majúc za to, že náprava zrušením len jeho je v tomto prípade i v záujme obnovenia stavu rešpektovania procesných práv strán sporu a s prihliadnutím k úprave z ustanovenia § 390 CSP a okolnostiam prípadu v prejednávanej veci postačujúca) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

24. Dovolací súd preto o dovolaní rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.